

Wrocław, 6.XII.2025

Prof. dr hab. Anna Kramarczyk
Pedagog Akademii Sztuk Teatralnych
Im. St. Wyspiańskiego w Krakowie
Wydział Lalkarski - Filia we Wrocławiu

Recenzja

dorobku artystycznego i pedagogicznego o nadanie stopnia
doktora habilitowanego dr Cezaremu Kosińskiemu w dziedzinie
sztuki, w dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne.

Zleceniodawcą recenzji jest Rada Dyscypliny Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. Uchwała nr 28/2025 z dnia 29 września 2025 roku w sprawie powołania Komisji Habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Cezaremu Kosińskiemu w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki filmowe i teatralne.

Cezary Kosiński ukończył Wydział Aktorski w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie w 1996 roku. Tytuł doktora sztuki w dziedzinie sztuk teatralnych uzyskał uchwałą Rady Wydziału Aktorskiego Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie w dniu 18

grudnia 2017 roku na podstawie rozprawy doktorskiej: „Aktor w procesie twórczym. Praca nad rolą Makbeta”.

Po ukończeniu uczelni od roku 1996 pracował w Teatrze Dramatycznym w latach 1996-1997, w teatrze Rozmaitości w Warszawie lata 1997-1999, 2000-2002, 2002-2008, TR Warszawa 2014-2020, w Teatrze Narodowym w Warszawie w latach 2013-2014, od 2001 - do chwili obecnej. W Akademii Teatralnej im. Al. Zelwerowicza w Warszawie pracuje od 12 września 2014 roku do chwili obecnej.

W swoim autoreferacie przywołuje inspiracje i doświadczenia aktorskie, które miały wpływ na kształtowanie i wypracowanie jego własnych narzędzi sztuki aktorskiej. Odwołuje się do pism Jerzego Grotowskiego, cyt.: *„Grotowski kładł nacisk na rzetelność rzemieślniczą, nastawioną na przekraczanie własnych ograniczeń i badanie przeszkód zarówno w ciele, jak i w psychice a nie na zdobywaniu kolejnych umiejętności czy sztuczek. Potępiał kuglarstwo, stawiając rozwój rzemiosła na pierwszym planie. Określał także ścieżkę rozwoju aktora nie tylko zawodowego, ale również duchowego, ludzkiego”*. Ta idea przyświecała każdemu nowemu wyzwaniu jakie stawiał przed Cezarym Kosińskim kolejny spektakl czy kolejny film.

Znaczący wpływ na to jakim aktorem jest dzisiaj pan Cezary, miało twórcze spotkanie z reżyserem Piotrem Cieplakiem. Dziewiątego grudnia 2023 roku w Teatrze Narodowym miała miejsce premiera spektaklu pt. „Czekając na Godot”. Było to ich dziewiąte zawodowe spotkanie. Cyt.: *„Zdałem sobie sprawę, że przy żadnym innym reżyserze nie rozwinąłem tak mojej świadomości scenicznej, mojej wrażliwości na obecność aktora na scenie, jego tożsamość, jego sceniczne ja. Nikt inny nie skłonił mnie do zastanowienia się nad tym, kim właściwie jestem stojąc na scenie.”*

Imponujący jest dorobek artystyczny Habilitanta. W ciągu prawie trzydziestu lat od ukończenia Akademii Teatralnej zagrał w Warszawskich Teatrach (będę posilkować się liczbami, bo ta ilość robi wrażenie!) - trzydzieści cztery premiery, dodając jeszcze dziewięć realizacji w teatrach gościnnych. Zagrał w trzydziestu dwóch teatrach telewizji, pracując z takimi reżyserami jak: Jan

Englert, Izabella Cywińska, Agnieszka Holland, Krzysztof Lang, Grzegorz Jerzyna, Andrzej Wajda, Sylwester Chęciński, Juliusz Machulski, Piotr Tomaszuk, Krystyna Janda. Zagrał w czterdziestu sześciu filmach fabularnych pod okiem takich reżyserów jak: Kazimierz Kutz, Krzysztof Krauze, Piotr Wereśniak, Waldemar Dziki, Andrzej Saramonowicz, Roman Polański, Jerzy Stuhr, Maciej Pieprzyca. Szczególne miejsce w dorobku Kosińskiego zajmują role w serialach telewizyjnych. Stworzył wyraziste i zapadające w pamięć widzów role w dwudziestu sześciu serialach. Te najbardziej znane to: „Na dobre i na złe”, reż. Maciej Dejczer 1999, „Pensjonat pod Różą”, reż. Maciej Wojtyszko 2004 rok., „Czas honoru”, Michał Rosa 2009, „Lekcja na wychowanie”, reż. Jakub Mischczak 2010 rok, „Lekarze”, reż. Filip Zylber 2012, „Głęboka woda”, reż. Magdalena Łazarkiewicz 2013r., „Teściowie”, reż. Grzegorz Kuczeriszka, 2023r.

Do pełnego obrazu możliwości aktorskich Habilitanta należy zaliczyć również jego role w dubbingu.

O randze spektakli w których główne role kreował Cezary Kosiński świadczy ich udział w Międzynarodowych Festiwalach Teatralnych: „Testament psa”, reż. Piotr Cieplak, „Divadelna Nitra” 1999, „Książę Myszkina”, „Iwona Książniczka Burgunda”, reż. Grzegorz Jarzyna Festiwal d’Avignon 2000, „Hamlet”, reż. Krzysztof Warlikowski Festiwal d’Avignon 2001, „Hamlet”, reż. Krzysztof Warlikowski Holland Festiwal 2001, „Magnetyzm serca”, reż. Grzegorz Jerzyna Międzynarodowy Festiwal Teatr Pilzno 2002, „Bzik tropikalny”, reż. Grzegorz Jarzyna Bałtycki Dom Sankt Petersburg 2002, „Don Giovanni”, reż. Grzegorz Jerzyna Festiwal Bałtycki Dom Sankt Petersburg 2008.

W ramach konferencji naukowej „W poszukiwaniu metody” w AST w Krakowie w 2017 roku, wygłosił wykład poświęcony aktorskiej improwizacji pt. „Ćwiczenia z kleptomanii Sarah Kane”.

W roku 2019 i 2021 wyreżyserował dwa spektakle dyplomowe na Wydziale Aktorskim: „Gwoździe” na podstawie dramatów Erica Bogosiana i „Pustkę” na podstawie Dreamworks Iwana Wyrypajewa.

W ramach Ensamble Festiwal w Radziejowicach w 2023 roku, poprowadził warsztaty aktorskie „Taniec Delhi” Ivana Wyrypajewa. Podobne warsztaty przeprowadził w Radziejowicach w 2024 roku, „Idiota” Fiodora Dostojewskiego.

Nieprzeciętne umiejętności aktorskie zaowocowały licznymi nagrodami na prestiżowych, krajowych festiwalach teatralnych. W 1997 roku otrzymał nagrodę za rolę Sydneya Price’a w „Bziku tropikalnym”, reż. Grzegorz Jarzyna na XXII Opolskich Konfrontacjach Teatralnych Klasyka Polska. Na Festiwalu Sztuk Przyjemnych w Łodzi w 1999 roku otrzymał nagrodę dla Najprzyjemniejszego Aktora. Również za rolę Sydneya Price’a.

Za rolę Karlosa w „Krawcu” w reż. Michała Kwiecińskiego w Teatrze TV otrzymał nagrodę w IV Ogólnopolskim Konkursie na wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej w 1998 roku.

W 2000 roku na XXV Opolskich Konfrontacjach Teatralnych Klasyka Polska otrzymał nagrodę za rolę Albina w spektaklu „Magnetyzm serca” w reż. Grzegorza Jarzyny.

Na 57 Kaliskich Spotkaniach Teatralnych w 2017 roku dostał wyróżnienie za rolę Matheo DeZi w spektaklu „Robert Robur” w reż. Krzysztofa Garbaczewskiego.

Intensywność, różnorodność i wysoka ocena pracy zawodowej Cezarego Kosińskiego zaowocowała przyznaniem mu w 2024 roku Srebrnego Krzyża Zasługi za zasługi dla Kultury Polskiej. W 2025 roku otrzymał Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Konkluzja

Cezary Kosiński to aktor kompletny. Wiarygodny w zadaniach - kreacjach dramatycznych, komediowych, muzycznych, performatywnych, filmowych,

serialowych, dubbingowych. Czytając dorobek artysty miałam wrażenie, że nasz Habilitant nieustannie gra,...gra,...gra... i to bez wytchnienia!

Ilością i jakością tworzonych przez niego wybitnych ról można byłoby z powodzeniem obdzielić kilku aktorów.

O randze jego talentu niech świadczą wybrane fragmenty recenzji teatralnych zrealizowanych w Teatrze Narodowym w Warszawie w reż. Piotra Cieplaka. „Woyzeck” (Franciszek Woyzeck) 2020, „Wieczór Trzech Króli” (Błazen) 2021, „Czekając na Godot’a (Puzzo) 2023.

- Cytat z recenzji: *„Puzzo” Cezarego Kosińskiego to postać tak gruntownie odjechana, grana niby lekko komediowymi środkami ale z jakimś złowrogim odcieniem. Kiedy Kosiński zniknął, wyczekiwałem jego powrotu.*
- Cytat z recenzji: *„Puzzo” Cezarego Kosińskiego to bohater dumny, arogancki, dominujący, ale też tragiczny w swoim egotyzmie i samotności. Aktor świetnie operuje mową ciała, szerokie gesty, precyzyjna mimika, spektakularne zmiany nastrojów. W jego bohaterze czuć potęgę i pewność siebie, które kruszą się z absurdem świata.*
- Cytat z recenzji: *Same komplementy należą się Cezaremu Kosińskiemu, choć przebrany w niecały błazeński kostium wykorzystał naturalne atuty swojej specyficznej fizjonomii i głosu, aby być Błaznem Fest wykładającym rozmaite konkluzje i morały samego Szekspira. Był ironiczny a nie wyjęty z farsy.*
- Cytat z recenzji: *Zdystansowany, mądry, dowcipny błazen Cezarego Kosińskiego posługuje się przenośnią, metaforą, sarkazmem, czułą piosenką. Nie sposób przestać go lubić.*
- Cytat z recenzji: *Ostatnia premiera w Teatrze Narodowym „Woyzeck” Georga Buchnera w reżyserii Piotra Cieplaka jest historią o szczególnej samotności kogoś, kto wyrzucony na margines życia popełnia zbrodnię niweczając szczęście własne i innych. Kosiński w tej roli jest zjawiskowy. Bowiem jego postać niby niepewna i marginalna społecznie jest demoniczna i zniewalająca. Prosta konstrukcja charakteru opanowuje całe spektrum artystyczne przedstawienia. Sceny z aktorem to najjaśniejsze punkty.*

Poza samorozwojem, niewątpliwy wpływ na bogaty warsztat aktora miała współpraca na scenie i na planie filmowym z najwybitniejszymi reżyserami końca XX i początku XXI wieku: Wajda, Polański, Kutz, Holland, Cywińską, Janda, Cieplak, Sthur. Czułe emocjonalne i zawodowe rezonowanie z tak wybitnymi artystami przekłada się na pełne uznania predyspozycje do nauczania tego, śmiem twierdzić jednego z najpiękniejszych zawodów, zawodu aktorstwa.

Jestem pełna uznania dla umiejętności dydaktycznych Cezarego Kosińskiego. Z uwagą przeczytałam artykuł w Zeszytach Naukowych AST (nr 9/2018) w Krakowie, autorstwa habilitanta, pt. „Ćwiczenia z kleptomanii”, o pracy ze studentami III roku na tekstach Sarah Kane. To w jaki sposób przeprowadził studentów przez monologi, potem dialogi tego samego niescenicznego tekstu... do satysfakcjonującego egzaminu, w jaki sposób inspirował ich do osobistego zaangażowania w kreowaniu ról, świadczy o jego wysokich kwalifikacjach jakich oczekuje się od nauczyciela akademickiego uczącego aktorstwa.

Z ogromną satysfakcją i przekonaniem popieram wniosek o nadanie Panu Cezaremu Kosińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne; Habilitant w pełni spełnia wymagania określone w artykule w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2022 roku).